

บทที่ 4

ผลการศึกษา

เนื้อหาบทที่ 4 นี้ ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดมาเสนอในลักษณะตารางประกอบการบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ แหล่งที่มาของรายได้ ความเพียงพอของรายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด สุขภาพร่างกาย บุคลิกภาพ และการเป็นสมาชิกรวมทั้งบทบาทในการเป็นสมาชิกในองค์กรทางสังคมหรือชมรมต่างๆ

ส่วนที่ 2 เป็นการบรรยายบทบาทคาดหวังของผู้สูงอายุที่ได้แสดงจริงทั้งในด้านการอบรมสั่งสอน การให้คำปรึกษาแนะนำ และการแบ่งเบาภาระในครอบครัว รวม ๓ ด้าน

ส่วนที่ 3 เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 7 ประการ กับตัวแปรตามทั้ง 3 ประการ เพื่อพิสูจน์ข้อสมมติฐานการศึกษาทั้ง 10 ข้อ ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งเอาไว้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ แหล่งที่มาของรายได้ ความเพียงพอของรายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด สุขภาพร่างกาย บุคลิกภาพ และการเป็นสมาชิกรวมทั้งบทบาทในการเป็นสมาชิกในองค์กรทางสังคมหรือชมรมต่างๆ

ตารางที่ 1

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	155	44.7
หญิง	192	55.3
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 1 ปรากฏว่าผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีจำนวนถึง 192 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.3 ส่วนเพศชายมีเพียง 155 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.7 เท่านั้น แต่โดยรวมแล้วก็ไม่ถึงกับมีความแตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 2

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
60 -69 ปี	180	51.9
70 -79 ปี	119	34.3
80 ปี ขึ้นไป	48	13.8
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มอายุน้อย คือ ตั้งแต่ 60 ถึง 69 ปี โดยมีจำนวนถึง 180 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.9 ส่วนกลุ่มอายุปานกลาง คือ 70 ถึง 79 ปี มีจำนวนรองลงมา คือ 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.3 สำหรับกลุ่มที่น้อยที่สุด คือ กลุ่มอายุมากที่มีอายุ 80 ปี ขึ้นไป มีเพียง 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.8 เท่านั้น

ตารางที่ 3

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามการนับถือศาสนา

ศาสนาที่นับถือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	347	100.0
คริสต์	-	-
อิสลาม	-	-
ศาสนาอื่น	-	-
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าศาสนาที่ผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ นับถือมีเพียงศาสนาพุทธศาสนาเดียว สำหรับศาสนาอื่น ๆ ปรากฏว่าไม่มีการนับถือแต่อย่างใด

ตารางที่ 4

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	10	2.9
สมรสแล้ว	188	54.2
หม้าย	133	38.3
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	16	4.6
รวม	347	100.00

จากตารางที่ 4 ผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่สมรสแล้วและยังคงอาศัยอยู่ด้วยกัน โดยมีจำนวนถึง 188 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.2 รองลงมา คือ ผู้ที่เป็นหม้าย มีจำนวน 133 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.3 ส่วนผู้ที่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ กับกลุ่มที่เป็นโสด มีจำนวนน้อย คือ 16 ราย และ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.6 และ 2.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 5
ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามอาชีพ

อาชีพปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	94	27.1
รับจ้าง	16	4.6
ค้าขายหรือเจ้าของกิจการ	15	4.3
ข้าราชการบำนาญ	56	16.1
อยู่บ้านโดยไม่ได้ทำงาน	164	47.3
อื่น ๆ	2	0.6
รวม	347	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยอยู่บ้านโดยไม่ได้ทำงานหรือประกอบอาชีพใด ๆ ซึ่งมีจำนวนถึง 164 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา คือ อาชีพเกษตรกร และข้าราชการบำนาญ ซึ่งมีจำนวน 91 ราย และ 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.2 และ 16.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 6

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามรายได้

รายได้ / เดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ต่ำกว่า 3,000 บาท	263	75.8
- ตั้งแต่ 3,000 บาท ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10,000 บาท	35	10.1
- ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป	49	14.1
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ต่อเดือนน้อย คือ ต่ำกว่า 3,000 บาท ซึ่งมีจำนวนถึง 263 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.8 รองลงมา คือ รายได้สูง คือ ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป มีจำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.1 ส่วนรายได้ปานกลาง คือ ตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวนน้อยสุด คือ 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.1 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างนี้มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ตารางที่ 7

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

แหล่งที่มาของรายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เงินบำนาญ	58	16.7
การทำงาน	84	24.2
บุตรหลาน	155	44.7
เงินที่สะสมไว้	42	12.1
อื่นๆ	8	2.3
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้มาจากบุตรหลานให้ใช้จ่าย โดยมีจำนวนถึง 155 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมา คือ มีรายได้จากการทำงาน เงินบำนาญ และเงินที่สะสมไว้ ซึ่งมีจำนวน 84 ราย 58 ราย และ 42 รายคิดเป็นร้อยละ 24.2 16.7 และ 12.1 ตามลำดับ ส่วนผู้มีรายได้จากแหล่งอื่นๆ นั้น มีเพียง 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.3 เท่านั้น

ตารางที่ 8

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามความเพียงพอของรายได้ในการดำรงชีพ

ความเพียงพอของรายได้ในการดำรงชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพียงพอ	189	54.5
ไม่เพียงพอ	158	45.5
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุตัวอย่าง ส่วนใหญ่แล้วเห็นว่ารายได้ที่ได้รับในปัจจุบันเพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยมีจำนวนผู้ตอบถึง 189 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.5 ส่วนผู้ที่เห็นว่ารายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีจำนวนเพียง 158 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.5 อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ตอบทั้ง 2 กลุ่มก็มิได้มีสัดส่วนแตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 9

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- การศึกษาค่ำ(ไม่ได้เรียนหนังสือ และผู้เรียนไม่เกินประถมศึกษา)	286	82.4
- การศึกษาปานกลาง(มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า)	19	5.5
-การศึกษาสูง(อนุปริญญาหรือ เทียบเท่าขึ้นไป)	42	12.1
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีจำนวนถึง 209 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมา คือ ไม่ได้เรียนหนังสือ และอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 77 ราย และ 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.2 และ 12.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา โดยมีเพียง 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.5 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้เป็นผู้มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 10

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามการมีปัญหาลักษณะร่างกาย

การมีปัญหาลักษณะร่างกาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีเป็นประจำ	118	34.0
มีเป็นบางครั้ง	229	66.0
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพเป็นบางครั้ง โดยมีจำนวนถึง 229 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.0 ส่วนกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพเป็นประจำมีจำนวนน้อยกว่า คือ มีเพียง 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.0 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายค่อนข้างจะสมบูรณ์แข็งแรง

ตารางที่ 11

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามการเจ็บป่วย

การเจ็บป่วยในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6 เดือน/ครั้ง	137	39.5
3 เดือน/ครั้ง	92	26.5
ทุก ๆ เดือน	106	30.5
อื่น ๆ	12	3.5
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 11 ปรากฏว่ากลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีปัญหาการเจ็บป่วยในรอบปีที่ผ่านมา 6 เดือนต่อครั้ง โดยมีจำนวนถึง 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา คือ เจ็บป่วยเป็นประจำทุก ๆ เดือน ซึ่งมีจำนวน 106 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.5 ส่วนที่เจ็บป่วย 3 เดือนต่อครั้ง มีจำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.5 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวม ๆ แล้ว กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีสุขภาพร่างกายค่อนข้างดี

ตารางที่ 12

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามระดับความรุนแรงของอาการเจ็บป่วย

ระดับความรุนแรงของอาการเจ็บป่วย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เล็กน้อย ๆ	217	62.5
ถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล	130	37.5
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการศึกษานี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีสุขภาพค่อนข้างดีมีจำนวนถึง 217 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.5 ซึ่งมากกว่าผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลซึ่งหมายถึงการมีสุขภาพไม่ค่อยดีที่มีจำนวนเพียง 130 ราย โดยคิดเป็นร้อยละ 37.5 เท่านั้น

ตารางที่ 13

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามสาเหตุที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล
(เฉพาะกรณีผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล)

สาเหตุการเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- โรคประจำตัว	125	36.0
- โรคติดเชื้อ	4	1.2
- อุบัติเหตุ	1	0.3
- อื่น ๆ	217	62.5
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างกรณีมีอาการเจ็บป่วยถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลนั้น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการเจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัว โดยมีจำนวนถึง 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.0 ซึ่งมากกว่าสาเหตุด้านอื่นๆ แต่ก็น้อยกว่ากรณีผู้ที่เจ็บป่วยเพียงเล็กน้อยซึ่งอาการไม่ถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลที่มีจำนวนถึง รายคิดเป็นร้อยละ 62.5 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่แล้ว กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายค่อนข้างจะสมบูรณ์แข็งแรงดี

ตารางที่ 14

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามระยะเวลาการรักษาตัวในโรงพยาบาล
(เฉพาะกรณีอาการเจ็บป่วยถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล)

ระยะเวลารักษาตัวในโรงพยาบาล (โดยประมาณ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- 1 สัปดาห์ หรือน้อยกว่า	78	22.5
- 2 สัปดาห์	21	6.1
- 3 สัปดาห์	7	2.0
- 4 สัปดาห์	1	0.3
- เกินกว่า 4 สัปดาห์	23	6.6
- อื่น ๆ	217	62.5
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 14 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เฉพาะกรณีผู้มีอาการเจ็บป่วยถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลนั้น ส่วนใหญ่จะใช้เวลารักษาตัวในโรงพยาบาลน้อย คือ ไม่เกิน 1 สัปดาห์โดยประมาณ ซึ่งมีจำนวน 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.5 แต่ก็น้อยกว่าผู้ที่อาการเจ็บป่วยเล็กน้อยที่อาการไม่ถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลที่มีจำนวนถึง 217 ราย โดยคิดเป็นร้อยละ 62.5 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมๆ แล้ว กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีสุขภาพร่างกายค่อนข้างจะสมบูรณ์แข็งแรงดี

ตารางที่ 15

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามชนิดของปัญหาสุขภาพ

ชนิดปัญหาสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ปวดตามข้อ	239	68.9
อัมพฤกษ์	7	2.0
ท้องผูก	118	34.0
อัมพาต	13	3.7
ริดสีดวงทวาร	38	11.0
มะเร็ง	18	5.2
หัวใจ	55	15.9
ความจำเสื่อม	102	29.4
เบาหวาน	77	22.2
เวียนศีรษะ	168	48.4
ความดันโลหิตสูง	135	38.9
นอนไม่หลับ	133	38.3
เป็นลม	144	41.5
กระเพาะ	35	10.1
ตา	174	50.1
กระบังลมหย่อน	53	15.3
ภูมิแพ้	41	11.8
ต่อมลูกหมากโต	14	4.0

จากตารางที่ 15 พบว่าปัญหาสุขภาพที่ผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประสบอยู่มากที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับอาการปวดตามข้อซึ่งมีถึงร้อยละ 68.9 รองลงมาคือ โรคเกี่ยวกับสายตา , เวียนศีรษะ , เป็นลม, ความดันโลหิตสูง, นอนไม่หลับ, ท้องผูก, ความจำเสื่อมและโรคเบาหวาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.1, 48.4, 41.5, 38.9, 38.3, 34.0, 29.4, 22.2 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือไม่ค่อยจะเป็นปัญหาที่ประสบมากนัก

การทำกิจกรรมด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุซึ่งมีข้อความ 6 ข้อ ข้อความสำหรับเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งดังนี้

<u>ระดับการทำกิจกรรม</u>	<u>เกณฑ์การให้คะแนน</u>	<u>ระดับคะแนน</u>	<u>การแปลความหมาย</u>
ทำได้ด้วยตนเอง	1	0 - 3	สุขภาพไม่แข็งแรง
ต้องมีผู้ช่วยเหลือ	0	4 - 6	สุขภาพแข็งแรง

(คูตารางที่ 16 ประกอบ)

ตารางที่ 16

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามการทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ
(จำแนกเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน)

กิจกรรมที่ทำ	ระดับการทำกิจกรรมด้วยตนเอง			
	ทำได้ด้วยตนเอง		ต้องมีผู้ช่วยเหลือ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- การรับประทานอาหาร	333	96.0	14-	4.0
- การออกนอกบ้าน	285	82.1	62	17.9
- การลุกจากที่นอน, อาบน้ำ, เข้าส้วม	297	85.6	50	14.4
- การตัดเล็บมือเล็บเท้า	284	81.8	63	18.2
- การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย เล็กน้อย	294	84.7	53	15.3
- การสวมใส่เสื้อผ้า	320	92.2	27	7.8

จากตารางที่ 16 พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่สามารถช่วยเหลือตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ ส่วนกรณีที่ต้องมีผู้ช่วยเหลือ ปรากฏว่ามีจำนวนเพียง เล็กน้อย เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม ๆ แล้ว ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีสุขภาพร่างกายค่อนข้างแข็งแรงดี

บุคลิกภาพของผู้สูงอายุวัดจากข้อความ 9 ข้อความ เป็นข้อความเชิงบวก 5 ข้อความ และข้อความเชิงลบ 7 ข้อความ สำหรับเกณฑ์การในการให้คะแนนแบ่งดังนี้

ระดับการทำกิจกรรม	เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับคะแนน	การแปลความหมาย
ข้อความเชิงบวก	1	0 - 4	บุคลิกภาพเก็บตัว
ข้อความเชิงลบ	0	5 - 9	บุคลิกภาพเปิดเผย

(ดูตารางที่ 17 ประกอบ)

ตารางที่ 17

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามบุคลิกภาพ (จำแนกเป็นรายข้อคำถามทั้ง 9 ข้อ)

บุคลิกภาพด้านต่างๆ	คะแนนคำตอบ (1 คือ บุคลิกภาพเปิดเผย / 0 คือ บุคลิกภาพเก็บตัว)			
	1		0	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- ชอบพบปะบุคคลที่มีอาชีพ หลากหลาย	199	57.3	148	42.7
- ชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ให้ผู้อื่นฟัง	153	44.1	194	55.9
- รู้สึกพอใจถ้ามีโอกาสแสดง ออกซึ่งความเป็นคนเด่นใน สายตาผู้อื่น	118	34.0	229	66.0
- ชอบเล่าเรื่องการผจญภัย หรือเหตุการณ์แปลกๆ ที่เกิด กับตนเองให้ผู้อื่นฟัง	165	47.6	182	52.4
- ชอบไปร่วมงานประเพณี ทางสังคม	247	71.2	100	28.8
- ชอบใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ ฟังเพลง โดยไม่ชอบใช้เวลา ร่วมกับคนอื่น	220	63.4	127	36.6
- พอใจที่จะเก็บเรื่องไม่ดีที่ เกิดขึ้นกับตนไว้กับตนเอง	137	39.5	210	60.5
- ไม่พอใจหากมีผู้สอบถาม เรื่องส่วนตัวของตนเอง	170	49.0	177	51.0
- ไม่ชอบไปร่วมงานแต่งงาน งานศพนอกบ้าน	244	70.3	103	29.7

จากข้อมูลในตารางที่18 พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งหมายถึง ไม่ถึงกับเปิดเผย ขณะเดียวกันก็ไม่ถึงกับเก็บตัว โดยสังเกตเห็นได้จากค่าความถี่ประกอบกับค่าร้อยละดังกล่าว

ตารางที่ 18

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามการเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กร

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ	จำนวน	ร้อยละ
เป็น	211	60.8
ไม่เป็น	136	39.2
รวม	347	100.0

จากข้อมูลในตารางที่ 18 ปรากฏว่ากลุ่มผู้สูงอายุตัวอย่าง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ โดยมีจำนวนถึง 211 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.8 ซึ่งมากกว่ากรณีผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มใดๆ ที่มีเพียง 136 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.2 เท่านั้น

ตารางที่ 19

ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามประเภทของกลุ่มหรือองค์กรที่เป็นสมาชิก

ชนิดของกลุ่ม ชมรม หรือองค์กร	จำนวนผู้ที่เป็นสมาชิก	ร้อยละเมื่อคิดเทียบกับจำนวนคำตอบทั้งหมด (400 คำตอบ)	ร้อยละเมื่อคิดเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (211 ราย)
- คณะกรรมการหมู่บ้าน	2	0.5	0.9
- มัคทายก	13	3.3	6.2
- สมาชิกฌาปนกิจฯ	155	38.8	73.5
- คณะกรรมการวัด	29	7.3	13.7
- สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	121	30.3	57.3
- สมาชิกกลุ่มอาชีพ	72	18.0	34.1
- อื่นๆ	8	2.0	3.8
รวม	400	100.0	189.6

จากข้อมูลในตารางที่ 19 ปรากฏว่ากลุ่มผู้สูงอายุตัวอย่างกรณีเฉพาะผู้ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมนานาชาติ ซึ่งมีจำนวน 211 ราย นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมนานาชาติในด้านสมาชิฌาปนกิจสงเคราะห์ ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.5 รองลงมา คือ สมาชิกชมรม ผู้สูงอายุ สมาชิกกลุ่มอาชีพ คณะกรรมการวัด มัคทายก สมาชิกอื่นๆ และคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 57.3 , 34.1, 13.7, 6.2, 3.8 และ 0.9 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 เป็นการบรรยายบทบาทคาดหวังของผู้สูงอายุที่ได้แสดงจริงทั้งในด้านการอบรมสั่งสอน การให้คำปรึกษาแนะนำ และการแบ่งเบาภาระในครอบครัว รวม 3 ด้าน สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งออกดังนี้

<u>ระดับการแสดงบทบาท</u>	<u>เกณฑ์การให้คะแนน</u>	<u>ระดับคะแนน</u>	<u>การแปลความหมาย</u>
ทำเป็นประจำ	1	0 - 3	แสดงบทบาทน้อย
ไม่ได้ทำ	0	4 - 6	แสดงบทบาทมาก

(ดูตารางที่ 20 21 และ 22 ประกอบ)

ตารางที่ 20

ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในการแสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอน
(จำแนกเป็นรายข้อคำถามทั้ง 6 ข้อ)

บทบาทในการอบรมสั่งสอน ด้านต่างๆ	ระดับการแสดงบทบาท			
	ทำเป็นประจำ		ไม่ได้ทำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- ปลุกฝังจริยธรรมและ คุณธรรมในการดำเนินชีวิต แก่หลาน ๆ	322	92.8	25	7.2
- ว่ากล่าวตักเตือนหลานเมื่อ ทำผิด	342	98.6	5	1.4
- ปลุกฝังค่านิยมให้บุตร หลานเป็นประจำ	309	89.0	38	11.0
- ว่ากล่าวตักเตือนเมื่อเขย หรือสะใภ้ประพฤติตนนอก ลู่แนวทาง	193	55.6	154	44.4
- อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ มีความประพฤติดี	331	95.4	16	4.6
- อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ มีความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	319	91.9	28	8.1

จากข้อมูลในตารางที่ 20 พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่แล้วได้แสดงบทบาทในครอบครัวด้านการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน โดยสังเกตเห็นได้จากค่าความถี่ประกอบกับค่าร้อยละของผู้ที่ตอบว่าได้ทำบทบาทดังกล่าวเป็นประจำ ซึ่งมากกว่ากรณีผู้ไม่ได้ทำบทบาทดังกล่าว

ตารางที่ 21

ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในการแสดงบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ
(จำแนกเป็นรายข้อคำถามทั้ง 6 ข้อ)

บทบาทในการให้คำปรึกษา แนะนำรายข้อ	ระดับการแสดงบทบาท			
	ทำเป็นประจำ		ไม่ได้ทำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- ให้ข้อคิดในการทำงาน แก่ลูกหลาน	318	91.6	29	8.4
- ให้คำปรึกษาเรื่องการ เลือกคบเพื่อนแก่บุตร หลาน	285	82.1	62	17.9
- ให้คำปรึกษาเรื่องความ ขัดแย้งภายในครอบครัว แก่บุตร สะใภ้ และเขย	204	58.8	143	41.2
- ให้คำปรึกษาในการเรียน แก่หลาน ๆ	292	84.1	55	15.9
- ให้คำแนะนำในการแก้ ไขปัญหาจากการทำงาน แก่บุตร	286	82.4	61	17.6
- ให้ข้อคิดเมื่อบุตรหลาน ทำบางสิ่งผิดพลาด	327	94.2	20	5.8

จากข้อมูลในตารางที่ 21 พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีโอกาสแสดงบทบาทในครอบครัวด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคคลในครอบครัวเป็นอย่างดี โดยสังเกตเห็นได้จากค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าว อันแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการศึกษานี้ให้ความสนใจ และเอาใจใส่บุตรหลานตลอดจนบุคคลในครอบครัวเป็นอย่างดี

ตารางที่ 22

ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในการแสดงบทบาทด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัว
(จำแนกเป็นรายข้อคำถามทั้ง 6 ข้อ)

บทบาทการแบ่งเบาภาระใน ครอบครัวเป็นรายข้อ	ระดับการแสดงบทบาท			
	ทำเป็นประจำ		ไม่ได้ทำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- ดูแลเด็ก ๆ ในครอบครัว	249	71.8	98	28.2
- เฝ้าบ้านขณะบุตรหลานไป ทำงาน	308	88.8	39	11.2
- ช่วยทำงานบ้านที่ทำได้	307	88.5	40	11.5
- ให้ความช่วยเหลือด้านการ เงินแก่ลูกหลานเมื่อไม่มีเงิน ใช้จ่าย	224	64.6	123	35.4
- ทำงานเพื่อหารายได้มาช่วย เหลือครอบครัว	188	54.2	159	45.8
- ดูแลเอาใจใส่บุตรหลานเมื่อ เจ็บป่วย	290	83.6	57	16.4

จากข้อมูลในตารางที่ 22 พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีโอกาสแสดงบทบาทในครอบครัวด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวเป็นอย่างดี เว้นแต่กรณีการทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวเท่านั้นที่อาจแสดงบทบาทได้ไม่มากนัก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากอายุขัยที่มากขึ้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานรวมทั้งสาเหตุอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมแล้วก็ยังสามารถกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ได้แสดงบทบาทช่วยเหลือแบ่งเบาภาระครอบครัวเป็นอย่างดี

ส่วนที่ 3 การพิสูจน์สมมติฐานการศึกษา

ในตอนที 3 นี้ ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการพิสูจน์สมมติฐานทั้ง 10 ข้อ ซึ่งผู้ศึกษาได้ตั้งไว้ข้างต้น โดยจะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ หากมีแล้วมีระดับความสัมพันธ์มากหรือน้อยเพียงใด

สถิติที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์นั้น ผู้ศึกษาใช้สถิติ Pearson Chi-Square , Phi และ Cramer's V และเหตุที่ใช้สถิติ Phi และ Cramer's V มาประกอบวิเคราะห์ด้วย เพราะเหตุว่าสถิติ Chi-Square ไม่อาจวัดระดับความเข้มของความสัมพันธ์ได้ โดยวัดได้เพียงว่าตัวแปรทั้ง ๒ ตัว มีความสัมพันธ์กันหรือไม่เท่านั้น ขณะที่สถิติ Phi และ Cramer's V นอกจากจะวัดได้ว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่แล้ว ยังวัดระดับหรือความเข้มข้นของความสัมพันธ์ได้ด้วย ทั้งนี้ สถิติ V จะมีค่ามากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 หากค่ายิ่งเข้าใกล้ 0 ก็ จะหมายความว่ายังมีความสัมพันธ์กันน้อยตรงกันข้าม หากค่ายิ่งเข้าใกล้ 1 ก็ จะหมายความว่า ยังมีความสัมพันธ์กันมาก แต่ทั้งนี้ จำต้องพิจารณาค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) หรือระดับความคลาดเคลื่อนทางสถิติประกอบอีกส่วนหนึ่งด้วย

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่สมรสแล้วมีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสอื่น ๆ” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 28

ตารางที่ 23

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับการแสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนของผู้สูงอายุ

สถานภาพการสมรส	ระดับการแสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
โสด/หม้าย/หย่าร้าง/แยกอยู่	28 (17.6 %)	131 (82.4 %)	159 (100.0 %)
สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน	18 (9.6 %)	170 (90.4 %)	188 (100.0 %)
รวม	46 (13.3 %)	301 (86.7 %)	347 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 4.837, Phi = 0.118, Cramer's V = 0.118, Sig. = 0.028

จากข้อมูลในตารางที่ 23 เห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่สมรสแล้วได้แสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนบุคคลในครอบครัวมากในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสอย่างอื่น เช่น โสด หม้าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ ตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสอย่างอื่น ๆ ก็มีโอกาสดังกล่าวด้านนี้น้อยในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่สมรสแล้วโดยสังเกตได้จากค่า ร้อยละในตารางซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน และความแตกต่างหรือความสัมพันธ์นี้ ทางสถิติก็สามารถยอมรับได้เนื่องจากมีค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติเพียง 0.03 ซึ่งไม่เกินระดับ 0.05 ที่ผู้ศึกษากำหนดเอาไว้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1

สำหรับระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 2 จากผลการศึกษาปรากฏว่ามีปริมาณความสัมพันธ์ในระดับพอสมควร โดยสังเกตได้จากค่าความสัมพันธ์ Phi และ Cramer's V ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.118 แสดงให้เห็นว่าแม้ตัวแปรทั้ง 2 จะมีความสัมพันธ์กันในทางสถิติ แต่ก็มีระดับความสัมพันธ์ที่ไม่มากแต่อย่างใด ซึ่งหมายถึง มีอิทธิพลต่อกันน้อยมากนั่นเอง

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงมีโอกาสดังกล่าวด้านอบรมสั่งสอนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อย” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 29

ตารางที่ 24
ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการแสดงบทบาท
ด้านการอบรมสั่งสอนของผู้สูงอายุ

ระดับการศึกษา	ระดับการแสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
ไม่เกินประถมศึกษา (ต่ำ)	42 (14.7 %)	244 (85.3 %)	286- (100.0 %)
อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป (สูง)	2 (4.8 %)	40 (95.2 %)	42 (100.0 %)
รวม	44 (13.4 %)	284 (86.6 %)	328 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 3.105, Phi = 0.097, Cramer's V = 0.097, Sig. = 0.078

จากข้อมูลในตารางที่ 24 เห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงได้แสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนบุคคลในครอบครัวมาก ในสัดส่วนที่มากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาค่ำ ขณะเดียวกันผู้สูงอายุที่มีการศึกษาค่ำก็ได้แสดงบทบาทด้านนี้น้อยในสัดส่วนที่มากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูง โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางซึ่งมีความแตกต่างกันหรือมีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ ชัดเจน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างหรือความสัมพันธ์นี้มีค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติที่ระดับ 0.075 ซึ่งเกินระดับ 0.05 ที่ผู้ศึกษากำหนดเอาไว้ ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้ง ๆ ที่รูปแบบและทิศทางของความสัมพันธ์เกือบจะถึงเกณฑ์ยอมรับสมมติฐาน

ส่วนระดับความสัมพันธ์หรือความมีอิทธิพลต่อกันของตัวแปรทั้ง 2 ดังกล่าว จากผลการศึกษาปรากฏว่ามีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อกันบ้างซึ่งก็ไม่มากนัก โดยสังเกตได้จากค่าความสัมพันธ์ Phi และ Cramer's V ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.097

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเปิดเผย มีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 30

ตารางที่ 25

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับการแสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนของผู้สูงอายุ

บุคลิกภาพ	ระดับการแสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
เก็บตัว	27 (16.7 %)	135 (83.3 %)	162 (100.0 %)
เปิดเผย	19 (10.3 %)	166 (89.7 %)	185 (100.0 %)
รวม	46 (13.3 %)	301 (86.7 %)	347 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 3.073, Phi = 0.094, Cramer's V = 0.094, Sig. = 0.080

จากข้อมูลในตารางที่ 25 เห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเปิดเผยได้แสดงบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนบุคคลในครอบครัวมาก ในสัดส่วนที่มากกว่าผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวหรือกล่าวอีกด้านก็คือ ผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวได้แสดงบทบาทด้านนี้น้อย ในสัดส่วนที่มากกว่าผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเปิดเผย โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางซึ่งมีความแตกต่างกันหรือมีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัดเจน จึงอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรทั้ง 2 นี้ มีความสัมพันธ์หรือมี อิทธิพลต่อกันนั่นเอง แต่เนื่องจากความแตกต่างหรือความสัมพันธ์นี้มีค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติที่ระดับ 0.080 ซึ่งเกินระดับ 0.05 ที่ผู้ศึกษากำหนดเอาไว้ ดังนั้น แม้ว่ารูปแบบหรือลักษณะและ ทิศทางของความสัมพันธ์จะเป็นไปตามแนวทางสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ก็ปฏิเสธสมมติฐานด้วยเหตุผลทางสถิติดังกล่าว

ส่วนระดับความสัมพันธ์หรือความมีอิทธิพลต่อกันของตัวแปรทั้ง 2 ดังกล่าว จากผลการศึกษาปรากฏว่ามีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อกันบ้างซึ่งก็ไม่มากนัก โดยสังเกตได้จากค่าความสัมพันธ์ Phi = 0.094 ขณะเดียวกันก็มีค่าความสัมพันธ์ Cramer's V = 0.094

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 4 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่สมรสแล้วมีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสอื่นๆ ” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 26

ตารางที่ 26

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับการแสดงบทบาทด้าน
การให้คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ

สถานภาพการสมรส	ระดับการแสดงบทบาทด้านการให้ คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
โสด/หม้าย/หย่า/แยกอยู่	29 (18.2 %)	130 (81.8 %)	159 (100.0 %)
สมรสแล้ว	10 (5.3 %)	178 (94.7 %)	188 (100.0 %)
รวม	39 (11.2 %)	308 (88.8 %)	347 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 14.414, Phi = 0.204, Cramer's V = 0.204, Sig. = 0.001

จากข้อมูลในตารางที่ 26 เห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่มีสมรสแล้วได้แสดงบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคคลในครอบครัวมากในสัดส่วนที่มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสแบบอื่น ๆ ตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสแบบอื่น ๆ ก็ได้แสดงบทบาทด้านนี้น้อย ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่สมรสแล้ว โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางซึ่งมีความแตกต่างกันหรือมีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัดเจน จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรทั้ง 2 นี้ มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อกันและก็เป็นความสัมพันธ์ที่มีค่าความคาดเคลื่อนทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งไม่เกินระดับ 0.05 ที่ผู้ศึกษากำหนดเอาไว้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 4

ส่วนระดับความสัมพันธ์หรือความมีอิทธิพลต่อกันของตัวแปรทั้ง 2 ดังกล่าว จากผลการศึกษาปรากฏว่ามีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อกันพอสมควร โดยสังเกตได้จากค่าความสัมพันธ์ Phi = 0.204 ซึ่งเท่ากับค่าความสัมพันธ์ Cramer's V ที่มีค่าเท่ากับ 0.204

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 5 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 27

ตารางที่ 27

ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจกับการแสดงบทบาท
ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ

ฐานะทางเศรษฐกิจ (รายได้)	ระดับการแสดงบทบาทด้านการให้ คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	28 (10.6 %)	235 (89.4 %)	263 (100.0 %)
ฐานะทางเศรษฐกิจสูง	2 (4.1 %)	47 (95.9 %)	49 (100.0 %)
รวม	30 (9.6 %)	282 (90.4 %)	312 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 2.048, Phi = 0.081, Cramer's V = 0.081, Sig. = 0.152

จากข้อมูลในตารางที่ 27 เห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงได้แสดง บทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคคลในครอบครัวมากในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ในทางตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำก็ได้แสดงบทบาทด้านนี้น้อยในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อ โอกาสในการแสดงบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในเชิงตัวเลขจะมีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ Phi และ Cramer's V เท่ากับ 0.081 ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นความสัมพันธ์ที่มีค่าความคลาดเคลื่อนในระดับ 0.152 ซึ่งเกินกว่า 0.05 ที่ผู้ศึกษาตั้งไว้ ดังนั้น แม้ว่า รูปแบบ ลักษณะและทิศทางของความสัมพันธ์จะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ก็จำเป็นต้องปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 5 นี้ด้วยเหตุผลทางสถิติดังกล่าว

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 6 ซึ่งตั้งไว้ว่า“ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงมีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่ำ” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 28

ตารางที่ 28
ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการแสดงบทบาท
ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ

ระดับการศึกษา	ระดับการแสดงบทบาทด้านการให้ คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
ต่ำ	35 (12.2 %)	251 (87.8 %)	286 (100.0 %)
สูง	0 (0.0 %)	42 (100.0 %)	42 (100.0 %)
รวม	35 (10.7 %)	293 (89.3 %)	328 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 5.754, Phi = 0.132, Cramer's V = 0.132, Sig. = 0.013

จากข้อมูลในตารางที่ 28 เห็นได้ว่า การศึกษาที่ต่างกันของผู้สูงอายุจะส่งผลให้การแสดงบทบาทของผู้สูงอายุในเรื่องการให้คำปรึกษาแนะนำต่างกันไปด้วย โดยผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสได้แสดงบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคคลในครอบครัวมาก ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่ำ และในทางตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่ำก็มีโอกาสได้แสดงบทบาทด้านนี้น้อยในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูง โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด และความแตกต่างหรือความสัมพันธ์นี้ก็อยู่ในระดับค่าความคลาดเคลื่อนน้อยมาก คือ อยู่ที่ระดับ 0.01 เท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าระดับ 0.05 ที่ผู้ศึกษาขอมที่จะให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 6

สำหรับในด้านระดับหรือปริมาณความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 2 ดังกล่าว ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อกันและกันพอสมควร โดยสังเกตได้จากค่า Phi และ Cramer's V ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.132

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 7 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่มีตำแหน่งทางสังคมมีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 29

ตารางที่ 29

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีตำแหน่งทางสังคมกับการแสดงบทบาท
ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ

ตำแหน่งทางสังคม	ระดับการแสดงบทบาทด้านการให้ คำปรึกษาแนะนำของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
มีตำแหน่งทางสังคม	19 (9.0 %)	192 (91.0 %)	211 (100.0 %)
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	20 (14.7 %)	116 (85.3 %)	136 (100.0 %)
รวม	39 (11.2 %)	308 (88.8 %)	347 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 2.694, Phi = 0.088, Cramer's V = 0.088, Sig. = 0.101

จากข้อมูลในตารางที่ 29 เห็นได้ว่า การมีหรือไม่มีตำแหน่งทางสังคม เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ กับการไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ นั้น มีผลต่อการแสดงบทบาทของผู้สูงอายุในเรื่องการให้คำปรึกษาแนะนำ โดยผู้สูงอายุที่มีตำแหน่งทางสังคมจะมีโอกาสได้แสดงบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคคลในครอบครัวมากในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และในทางตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมใด ๆ ก็มีโอกาสได้แสดงบทบาทด้านนี้ น้อยในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีตำแหน่งทางสังคมหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม และความสัมพันธ์นี้ก็จัดอยู่ในระดับพอสมควร โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางและค่าสัมประสิทธิ์ Phi และ Cramer's V ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.088 และความสัมพันธ์ดังกล่าวแม้ว่าในเชิงคณิตศาสตร์จะถือว่ามีความสัมพันธ์กันจริง แต่ก็ไม่อาจยอมรับในทางสถิติได้ เพราะเหตุว่ามีค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ในระดับ 0.101 เกินกว่าระดับ 0.05 ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งเอาไว้ ดังนั้น แม้รูปแบบและลักษณะรวมทั้งทิศทางของความสัมพันธ์จะเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ ที่ 7 ปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้ด้วยเหตุผลทางการสถิติดังกล่าว

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 8 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยมีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 30

ตารางที่ 30
ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการแสดงบทบาทด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัว
ของผู้สูงอายุ

อายุ	ระดับการแสดงบทบาทด้านการแบ่งเบา ภาระครอบครัวของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
อายุน้อย	31 (17.2 %)	149 (82.8 %)	180 (100.0 %)
อายุมาก	20 (41.7 %)	28 (58.3 %)	48 (100.0 %)
รวม	51 (22.4 %)	177 (77.6 %)	228 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 13.040, Phi = 0.239, Cramer's V = 0.239, Sig. = 0.000

จากข้อมูลในตารางที่ 30 เห็นได้ว่า อายุของผู้สูงอายุที่ต่างกันจะส่งผลให้การแสดงบทบาทของผู้สูงอายุในด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวต่างกันด้วย โดยผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยจะมีโอกาสได้แสดงบทบาทด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวมากในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก และในทางตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่มีอายุมากก็มีโอกาสได้แสดงบทบาทด้านนี้น้อยใน สัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย และความสัมพันธ์นี้ก็จัดอยู่ในระดับมากพอสมควร โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางและค่าสัมประสิทธิ์ Phi และ Cramer's V ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.239 อีกทั้งก็เป็นความสัมพันธ์หรือความแตกต่างที่แทบจะไม่มี ความคลาดเคลื่อนแต่อย่างใด โดยสังเกตได้จากค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติอยู่ในระดับ 0.000 โดยน้อยกว่า 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 8 นี้

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 9 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรงมีโอกาสแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 31

ตารางที่ 31
ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกับการแสดงบทบาท
ด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวของผู้สูงอายุ

สุขภาพของผู้สูงอายุ	ระดับการแสดงบทบาทด้านการแบ่งเบา ภาระครอบครัวของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
ไม่แข็งแรง	38 (67.9 %)	18 (32.1 %)	56 (100.0 %)
แข็งแรง	42 (14.4 %)	249 (85.6 %)	291 (100.0 %)
รวม	80 (23.1 %)	267 (76.9 %)	347 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 75.559, Phi = 0.467, Cramer's V = 0.467, Sig. = 0.000

จากข้อมูลในตารางที่ 31 เห็นได้ว่า สุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุที่ต่างกันจะส่งผลให้ การแสดงบทบาทของผู้สูงอายุในด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีสุขภาพ ร่างกายแข็งแรงจะมีโอกาสได้แสดงบทบาทด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวมากในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และในทางตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ก็มีโอกาสดำเนินการด้านนี้ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสุขภาพร่างกาย แข็งแรง และความสัมพันธ์นี้จัดอยู่ในระดับสูงพอควร โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตาราง และค่า สัมประสิทธิ์ Phi และ Cramer's V ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.467 อีกทั้งก็เป็นความสัมพันธ์หรือความแตกต่างที่แทบจะไม่มี ความคลาดเคลื่อนในทางสถิติแต่อย่างใด โดยสังเกตได้จากค่าความคลาดเคลื่อน ทางสถิติอยู่ในระดับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 9

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 10 ซึ่งตั้งไว้ว่า “ผู้สูงอายุที่สมรสแล้วมีโอกาสแสดงบทบาท คาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ” นั้น ผลการ ทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 32

ตารางที่ 32

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับการแสดงบทบาท
ด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวของผู้สูงอายุ

สถานภาพการสมรส	ระดับการแสดงบทบาทด้านการแบ่งเบา ภาระครอบครัวของผู้สูงอายุ		รวม
	ได้แสดงน้อย	ได้แสดงมาก	
โสด/หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	59 (37.1 %)	100 (62.9 %)	159 (100.0 %)
สมรสแล้ว โดยอยู่ด้วยกัน	21 (11.2 %)	167 (88.8 %)	188 (100.0 %)
รวม	80 (23.1 %)	267 (76.9 %)	347 (100.0 %)

*** Pearson Chi-Square = 32.667, Phi = 0.307, Cramer's V = 0.307, Sig. = 0.000

จากข้อมูลในตารางที่ 32 เห็นได้ว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับโอกาสในการแสดงบทบาทด้านการแบ่งเบาภาระในครอบครัวของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่สมรสแล้วจะมีโอกาสแสดงบทบาทด้านการแบ่งเบาภาระครอบครัวมากในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสอื่น ๆ และในทางตรงกันข้าม ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสอื่น ๆ ก็จะมีโอกาสแสดงบทบาทด้านนี้น้อยในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่สมรสแล้ว ละความสัมพันธ์นี้ก็จัดอยู่ในระดับสูงพอควร โดยสังเกตได้จากค่าร้อยละในตารางและค่าสัมประสิทธิ์ Phi และ Cramer's V ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.307 อีกทั้งเป็นความสัมพันธ์หรือความแตกต่างที่แทบจะไม่มี ความคลาดเคลื่อนในทางสถิติแต่อย่างใด โดยสังเกตได้จากค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติอยู่ในระดับ 0.000 ซึ่งต่ำกว่าที่ผู้ศึกษา กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 หรือต้องมีความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไป ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 10

สำหรับการพิสูจน์สมมติฐานสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 “ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอน มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่” ขอมรับสมมติฐานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสวรรณ เทียนประภาส และ พัชรี ต้นศิริ (2539 :9) พบว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้มีสถานภาพสมรสแล้วมักขาดที่ปรึกษา ก่อให้เกิดปัญหาทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สูญเสียอำนาจและบทบาทของตนซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ผิดปกติได้ง่าย และส่งผลถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ลดลง และงานวิจัยของฉันทนา กาญจนพจน์ (2530 : 56) พบว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส สมรสแล้ว และผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ จะทำกิจกรรมแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีคู่สมรส สามารถจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และมีการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ได้มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ

สมมติฐานข้อที่ 2 “ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูง มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอน มากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อย” ปฏิเสธสมมติฐานไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ พลัฒาทอง (2522 : 73) พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับศึกษาสูงจะเป็นผู้ที่มีความทันสมัย ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา เป็นผู้ที่ไม่ทันสมัย ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการศึกษาที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงท่าทีและการมีข้อทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ผู้ที่ได้รับการศึกษามากจะสนใจในสิทธิของตน สนใจในเหตุการณ์ปัจจุบันจึงสามารถประเมินสถานการณ์ และมีบทบาทเหมาะสมกับสถานการณ์ บุคคลที่ได้รับการศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษามาปรับปรุงใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง และนำมาปฏิบัติกับบุคคลใกล้เคียง ยิ่งถ้าได้รับการศึกษาสูงขึ้นยิ่งจะมองโลกกว้างขึ้น จึงมีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลาย ๆ ทาง ต่างจากผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา และจากทฤษฎีความปราดเปรื่อง (Intelligence Theory) ทฤษฎีเชื่อว่าผู้สูงอายุที่ปราดเปรื่องและคงความเป็นปราชญ์อยู่ได้ ต้องมีความสนใจค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา เป็นผู้ใฝ่รู้และเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ตลอดจนเป็นผู้ที่มีเศรษฐกิจดี ได้รับการยอมรับนับถือทั้งในระดับครอบครัวและสังคม (อ้างถึงใน กชกร สังขชาติ, 2538 : 19-20)

และงานวิจัยของ กฤษณา บุรณะพงศ์ (2540) พบว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลในครอบครัว ให้ความสำคัญน้อย เพราะมีประสบการณ์อันยาวนาน รู้ผิดรู้ถูกมากกว่าสมาชิกวัยอื่น ๆ ในครอบครัว โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มี

เวลามากกว่าสมาชิกอื่น ๆ จึงสามารถอบรมลูกหลานในเรื่องคุณธรรม และเรื่องอื่น ๆ ได้อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

สมมติฐานข้อที่ 3 “ผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเปิดเผย มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว” ปฏิเสธสมมติฐาน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลทำให้บุคคลแตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวย่อมเป็นคนชอบอยู่เงียบ ๆ แต่สิ่งนั้นคือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในสถานการณ์ทางสังคม แต่ถ้าเป็นสถานการณ์ภายในครอบครัวและครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สมาชิกภายในครอบครัวมีความใกล้ชิดสนิทสนม มีความรักใคร่ เข้าใจกันและกัน บุคคลไม่ว่าจะมีบุคลิกภาพเปิดเผยหรือเก็บตัวย่อมน่าจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 “ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสโสด หม้าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่” ยอมรับสมมติฐาน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าผู้ที่สมรสแล้วและสามารถประคับประคองชีวิตสมรสของตนให้สามารถอยู่ร่วมกันตลอดรอดฝั่ง ย่อมเกิดความมั่นคงทางจิตใจ เกิดความมั่นใจในตนเอง จึงสามารถแสดงบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคคลในครอบครัวและบุคคลทั่วไปในระดับสูง แตกต่างจากผู้มีสถานภาพการสมรสอย่างอื่นที่เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ คิดว่าชีวิตของตนเองไม่สมบูรณ์ ทำให้ขาดความมั่นใจส่งผลให้การแสดงบทบาทด้านการปรึกษาแนะนำบุคคลอื่น ๆ ต่ำลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรา สุนทโรทก (2529 : 92) พบว่า ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาและให้การแนะนำและช่วยแก้ปัญหาในครอบครัวและงานวิจัยของ ปรีชา อุปโยคินและคณะ (2541 : 31) พบว่า ผู้สูงอายุมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาสมาชิกในครอบครัว ประเด็นที่ถูกหลานมาขอคำปรึกษาจากผู้สูงอายุ คือ เรื่องการทำมาหากิน เพื่อช่วยตัดสินใจในการดำเนินชีวิต ในหน้าที่การงาน, เรื่องประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ

สมมติฐานข้อที่ 5 “ผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ” ปฏิเสธสมมติฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา อุปโยคิน และคณะ (2541) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะได้รับการยอมรับนับถือ จากบุตรหลาน และสังคมทั่วไป คนหนุ่มสาว ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์แก่สังคม และชุมชน ด้วยการเป็นตัวอย่างที่ดีของเด็ก รุ่นหลัง ถ่ายทอดประสบการณ์ ให้คำแนะนำ และเป็นที่ยกย่องให้แก่สมาชิกในสังคม

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สังคมไทยมีค่านิยมที่คล้ายกันกับสังคมในซีกโลกตะวันออกหลายสังคม ที่ยังมีระบบอาวุโส ผู้อาวุโสจะได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกทางสังคม ดังเช่น คำพังเพยที่ว่า เเดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด เป็นผู้น้อยคอยประนมกร ตลอดจนผู้อาวุโสเป็นผู้ที่สะสมประสบการณ์ชีวิตมายาวนาน ย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นนักปราชญ์ของสังคม ดังนั้นผู้อาวุโสไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง หรือต่ำ ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ สามารถให้คำปรึกษาแนะนำที่ดีและมีประโยชน์แก่ครอบครัว และสังคม

สมมติฐานข้อที่ 6 “ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูง มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาค่ำ” ยอมรับสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณี พลัฒพลาทอง (2522 : 60-61) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงจะเป็นผู้ที่มีความทันสมัย ส่วนผู้สูงอายุไม่ได้รับการศึกษา เป็นผู้ที่ไม่ทันสมัย โดยผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาสูงสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษามาปรับปรุงใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง และนำมาปฏิบัติกับบุคคลใกล้เคียง และงานวิจัยของ เพชรา สุนทรโรทก (2529 : 32) นิศา ชูโต (2524 : 41) และปรีชา อุปโยคิน ที่พบว่า ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาและให้การแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหามาในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 7 “ผู้สูงอายุที่มีตำแหน่งทางสังคม มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษา แนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม” ปฏิเสธสมมติฐาน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตมายาวนาน นับถือกันว่าเป็นปราชญ์ของสังคม ดังนั้นไม่ว่าจะมีหรือไม่มีตำแหน่งทางสังคมก็สามารถให้คำปรึกษาแนะนำที่ดีและมีประโยชน์แก่ลูกหลานในครอบครัว ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมิกา ยามะรัตน์ (2527) ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของคนชรามากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมทางสังคม

และงานวิจัยของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2539 : 97) ที่พบว่า ในสังคมชนบทผู้สูงอายุยังคงมีบทบาทและมีตำแหน่งทางสังคมเป็นผู้นำทางศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับการยอมรับและเคารพยกย่องจากสังคมทั่วไปและได้แสดงบทบาทในด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ให้คำปรึกษาแนะนำด้านการจัดการด้านพิธีกรรม การปฏิบัติธรรมทางศาสนา ผู้สูงอายุที่มีตำแหน่งทางสังคมจะได้รับการยอมรับนับถือสามารถแสดงบทบาทในด้านการปรึกษาแนะนำ มากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

สมมติฐานข้อที่ 8 “ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระในครอบครัว มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก” ขอมรับสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ เหมะธร และ พิมพรรณ ศิลปสุวรรณ (2526 : 29) ที่พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางหน้าที่ร่างกาย ผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มอายุน้อย จะสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีกว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุมาก

งานวิจัยของ เขียวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ (2529 : 97) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยจะมีการรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงทางกาย จิต สังคม ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากผู้สูงอายุในช่วงต้นๆ ยังประสบกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่มากนัก การรับรู้การเปลี่ยนแปลงของตนจึงมีน้อยกว่าและคิดว่าตนเองยังสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมือนสมัยก่อน ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุมากจะยอมรับความเสื่อมถอยของตนมากขึ้น และทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้น้อยลง

และงานวิจัยของ วนิกา นิรมย์ (2538 : 90) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยทำกิจกรรมในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก

สมมติฐานข้อที่ 9 “ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรง มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระในครอบครัว มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง” ขอมรับสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กระแส ชนะวงศ์ และคณะ (ม.ป.ป. : 7) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสภาวะสุขภาพดี จะมีบทบาทและศักยภาพมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสภาวะสุขภาพสุขภาพไม่ดี

และงานวิจัยของ ปรีชา อุปโยคินและคณะ (2541) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรง ช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัว ด้วยการช่วยดูแลบ้าน ฝ้าบ้าน ทำอาหาร เลี้ยงหลาน

สมมติฐานข้อที่ 10 “ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระในครอบครัวมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส โสด, หม้าย, หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่” ขอมรับสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม ตันติผลาชีวะ และ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2528 : 30) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้ว สามารถช่วยเหลือ และทำกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคคลอื่นได้ดีกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่

และงานวิจัยของวนิดา นิรมย์ (2538 : 40) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้วต้องช่วยเหลือและร่วมรับผิดชอบกิจกรรมของครัวเรือนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระต่างจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ หากต้องใช้ชีวิตเพียงลำพังคนเดียว ก็จะรับผิดชอบงานในบ้านเฉพาะส่วนของตนเองเท่านั้น

ผู้สูงอายุที่สมรสแล้ว จึงมีบทบาทในการแบ่งเบาภาระในครอบครัว มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ

ตารางที่ 33
ตารางแสดงผลสรุปสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอน มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส โสด ม่าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	✓	
2. ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูง มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอน มากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาดำ		✓
3. ผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเปิดเผย มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการอบรมสั่งสอนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว		✓
4. ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส โสด ม่าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	✓	
5. ผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ		✓
6. ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงมีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาดำ	✓	
7. ผู้สูงอายุที่มีตำแหน่งทางสังคม มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม		✓
8. ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยมีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระในครอบครัว มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก	✓	
9. ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรง มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระในครอบครัวมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง	✓	
10. ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีโอกาสในการแสดงบทบาทคาดหวังด้านการแบ่งเบาภาระในครอบครัวมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส โสด, หม้าย, หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่	✓	